स चास्यै भगवान् प्रादान्मनसः काङ्क्षितं प्रभुः।
ततो लब्धवरा प्रीता स्त्रीभावगुणभूषिता ॥
जगाम सह संसर्गन्दिव्याद्भुतकर्म्मणा।
तेन गन्धवतीत्येवं नामास्याः प्रथितं भुवि ॥")
सुरा। इति मेदिनी। ते। १६४ ॥ वनमल्लिका।
इति रत्नमाला ॥ सुरानामगन्धद्रव्यम्। इति
जटाधरः॥ (गङ्गा। यथा, काशीखण्डे।२६।४६।
"गङ्गा गन्धवती गौरी गन्धर्व्वनगरप्रिया ॥")

गन्धवल्कलं, क्ली, (गन्धाढ्यं वल्कलं अस्य।)
त्वचम्। इति राजनिर्घण्टः॥ दारचिनी इति
भाषा ॥

गन्धवल्लरी, स्त्री, (गन्धाढ्या वल्लरी लताविशेषः।)
सहदेवी। इति राजनिर्घण्टः॥

गन्धवल्ली, स्त्री, (गन्धान्विता वल्ली लता।) पीत-
पुष्पदण्डोत्पलः। डानिपोला इति भाषा। तत्-
पर्य्यायः। गोवन्दनी २ सहदेवी ३ सहा ४।
इति रत्नमाला ॥

गन्धवहः, पुं, (गन्धं वहतीति। वह्+अच्। गन्धस्य
वहो वा।) वायुः। इत्यमरः। १। १। ६५ ॥
(यथा, महाभारते। २। १०। ७।
"मन्दाराणामुदाराणां वनानि परिलोड़यन्।
सौगन्धिकवनानाञ्च गन्धं गन्धवहो वहन् ॥")
गन्धयुक्ते त्रि ॥

गन्धवहा, स्त्री, (गन्धमिश्रानिश्वासं वहतीति। गन्ध
+वह्+अच्+टाप्। यद्वा, गन्धस्य वहा।)
नासिका। इत्यमरः। २। ६। ८६ ॥

गन्धवाहः, पुं, (गन्धं वहतीति। वह्+"कर्म्म-
ण्यण्।" ३। २। १। इति अण्।) वायुः।
इत्यमरः।१।१।६५॥ (यथा, गीतगोविन्दे।१।३६।
"इह हि दहति चेतः केतकीगन्धबन्धुः
प्रसरदसमबाणप्राणवद् गन्धवाहः ॥")
मृगविशेषः। स तु कस्तूरीमृगः। इति हेमचन्द्रः॥

गन्धवाहा, स्त्री, (गन्ध+वह्+घञ्+टाप्।)
नासिका। इति हेमचन्द्रः॥

गन्धविह्वलः, पुं, (गन्धेन आत्मोत्थसुरभिणा विह्व-
लयतीति। वि+ह्वल्+णिच्+अच्।) गोधूमः।
इति शब्दचन्द्रिका ॥

गन्धवृक्षकः, पुं, (गन्धः खनिर्य्यासजन्यसुरभियुक्तः
गन्धप्रधानो वा वृक्षः। ततः स्वार्थे संज्ञायां वा
कन्।) सालवृक्षः। इति राजनिर्घण्टः॥

गन्धव्याकुलं, क्ली, (गन्धेन व्याकुलयतीति। वि+
आ+कुल+णिच्+अच्।) कक्कोलम्। इति
शब्दचन्द्रिका ॥

गन्धशटी, स्त्री, (गन्धान्विता शटी।) शटी।
इति शब्दरत्नावली ॥

गन्धशाकं, क्ली, (गन्धाढ्यं शाकम्।) गौरसुवर्ण-
शाकम्। इति राजनिर्घण्टः॥

गन्धशालिः, पुं, (गन्धाढ्यः शालिः।) शालि-
धान्यविशेषः। तत्पर्य्यायः। कल्लाषः २ गन्धालुः
३ कलमोत्तमः ४ सुगन्धिः ५ गन्धबहुलः ६
सुरभिः ७ गन्धतण्डुलः ८ सुगन्धिशालिः ९।
अस्य गुणाः। मधुरत्वम्। अतितृप्त्यत्वम्। पित्त-
श्रमस्वाद्युविदाहशान्तिकारित्वम्। स्तन्यगर्भ-
स्थिरताल्पवायुपुष्ट्याल्पकफबलप्रदत्वञ्च। इति
राजनिर्घण्टः॥

गन्धशुण्ठिनी, स्त्री, (गन्धाढ्यः शुण्ठः सुखमस्त्यस्याः।
इति इनिः।) कुच्छुन्दरी। इति राजनिर्घण्टः॥
क्वचित् पुस्तके गन्धा शुण्ठिनी इति नामद्वयम् ॥

गन्धशेखरः, पुं, (गन्धः शेखरे शिरोदेशेऽस्य।)
कस्तूरी। इति हारावली। १०३ ॥

गन्धसारः, पुं, (गन्धाढ्यः सारः स्थिरांशो यस्य।)
चन्दनवृक्षः। इत्यमरः। २। ६। १३१ ॥
(अस्य पर्य्यायाः यथा,—
"श्रीखण्डं चन्दनं न स्त्री भद्रः श्रीस्तलपर्णिकः।
गन्धसारो मलयजस्तथा चन्द्रद्युतिश्च सः ॥"
इति भावप्रकाशस्य पूर्व्वखण्डे प्रथमे भागे॥)
मुञ्जरवृक्षः। इति राजनिर्घण्टः॥

गन्धसारणः, पुं, (गन्धं सारयतीति। सृ+णिच्+
ल्युः।) वृहन्नखी। इति रत्नमाला ॥

गन्धसोमं, क्ली, (गन्धाय गन्धार्थं प्रमोदायेत्यर्थः
सोमश्चन्द्रो यस्य।) कुमुदम्। इति त्रिकाण्डशेषः॥

गन्धहारिका, स्त्री, (गन्धं हरतीति। हृ+ण्वुल्
ततष्टाप् कापि अत इत्वञ्च।) परगृहं गत्वा
कर्म्मकारिणी शिल्पिनी। इति शब्दमाला ॥
गन्धहरणकर्त्री च ॥

गन्धा, स्त्री, (गन्धयति गन्धं वितरतीति। गन्ध+णिच्
+अच्+टाप् च।) चम्पककलिका। इति शब्द-
रत्नावली ॥ शटी। इति राजनिर्घण्टः॥ शाल-
पर्णी। इत्यमरटीकायां भरतः॥

गन्धाखुः, पुं, (गन्धप्रधानः गन्धाढ्यो वा आखुः।)
कुच्छुन्दरी। इति हारावली ॥ ८३ ॥

गन्धाजीवः, पुं, (गन्धेन गन्धात्मकद्रव्येण आजी-
वतीति। गन्ध+आ+जीव्+अच्।) गन्ध-
वणिक्। इति जटाधरः॥

गन्धाढ्यं, क्ली, (गन्धेन आढ्यम्।) जवादिनाम-
गन्धद्रव्यम्। चन्दनम्। इति राजनिर्घण्टः॥ गन्ध-
युक्ते त्रि ॥

गन्धाढ्यः, पुं, (गन्धेनाढ्यः।) नारङ्गवृक्षः। इति
राजनिर्घण्टः॥

गन्धाढ्या, स्त्री, (गन्धेनाढ्या।) गन्धपत्रा। स्वर्ण-
यूथी। तरुणी। आरामशीतला। इति राज-
निर्घण्टः॥ गान्धाली। इति शब्दचन्द्रिका ॥
(गन्धान्वितद्रव्ये त्रि। यथा, अमरुके। १।
"गन्धाढ्यास्सौ भुवनविदिता केतकी स्वर्णवर्णा ॥")

गन्धाधिकं, क्ली, (गन्धः अधिकः अस्मिन्। गन्धस्य
अधिको वेति वा।) तृणकुङ्कुमम्। इति राज-
निर्घण्टः॥

गन्धाम्बा, स्त्री, (गन्धयुक्तो अम्बः अम्बरसोऽस्यास्या
वा।) वनबीजपूरकः। इति राजनिर्घण्टः॥

गन्धाला, स्त्री, (गन्धेन अलति पर्य्याप्नोतीति। अल्
+अच् टाप् च।) वृक्षविशेषः। इति शब्द-
चन्द्रिका ॥ जियतीति ख्याता ॥

गन्धाली, स्त्री, (गन्धस्य आली श्रेणी अस्याम्।
यद्वा गन्धेन अलति पर्य्याप्नोतीति। अल्+अच्
जातौ ङीष्।) लताविशेषः। गाँधाली गन्धभादाली
इति च भाषा। तत्पर्य्यायः। प्रसारणी २
भद्रपर्णी ३ कटम्भरा ४। इति रत्नमाला ॥
गन्धाढ्या ५। इति शब्दचन्द्रिका ॥ सरणा ६
राजबला ७ भद्रबला ८। इत्यमरः।२।५।२७॥
गन्धोली ९ सारणी १०। इति जटाधरः॥
अपि च।
"प्रसारणी राजबला भद्रपर्णी प्रतानिनी।
सरणिः सारणी भद्रबला चापि कटम्भरा ॥
प्रसारणी गुरुर्हृद्या बलसन्धानकृत्सरा।
वीर्य्योष्णा वातकृत्तिक्ता वातरक्तकफापहा ॥"
इति भावप्रकाशः॥
राजनिर्घण्टोक्तगुणपर्य्यायौ प्रसारिणीशब्दे
द्रष्टव्यौ ॥

गन्धालीगर्भः, पुं, (गन्धाली गन्धश्रेणी गर्भ यस्य।)
कृष्णैला। इति राजनिर्घण्टः॥

गन्धाश्मा [न्] पुं, (गन्धयुक्तः अश्मा प्रस्तर इव।)
गन्धकः। इत्यमरः।२।९।१०२ ॥

गन्धाष्टकं, क्ली, (गन्धानां गन्धात्मकागुरुचन्दना-
दीनां अष्टकम्।) पञ्चदेवतादेयाष्टप्रकारगन्ध-
द्रव्यम्। यथा,—
"चन्दनागुरुकर्पूरचोरकुङ्कुमरोचनाः।
जटामांसी कपित्थ्या शृङ्गेर्गन्धाष्टकं विदुः ॥*॥
चन्दनागुरुह्रीवेरकुष्ठकुङ्कुमसैन्धवाः।
जटामांसी सुरभिति विष्णोर्गन्धाष्टकं विदुः ॥*॥
चन्दनागुरुकर्पूरतमालजलकुङ्कुमम्।
कुशीदं कुष्ठसंयुक्तं शैवं गन्धाष्टकं शुभम् ॥ * ॥
स्वरूपं चन्दनं चोरं रोचनागुरुमेव च।
मदं ह्रीवेरयोर्भूतं कस्तूरीचन्द्रसंयुतम्।
गन्धाष्टकं विनिर्दिष्टं गणेशस्य महेशितुः ॥"
इति शारदातिलकम् ॥ * ॥
अपि च।
"चन्दनागुरुकर्पूररोचनाकुङ्कुमं मदम्।
रक्तचन्दनह्रीवेरं गाणपत्यसुदाहृतम् ॥ * ॥
जलकाश्मीरकुष्ठेषु रक्तचन्दनचन्दने।
उशीरागुरुकर्पूरैः सौरं गन्धाष्टकं विदुः ॥"
इति मेरुतन्त्रम् ॥

गन्धि, क्ली, (गन्ध+"सर्व्वधातुभ्य इन्।" ४।११७।
इति इन्।) तृणकुङ्कुमम्। इति राजनिर्घण्टः॥

गन्धिकः, पुं, (गन्धो विद्यतेऽस्मिन्। गन्ध+"अत
इनिठनौ।" ५।२।११५। इति ठन्।) गन्धकः।
इति हेमचन्द्रः।३।१२३ ॥

गन्धिनी, स्त्री, (गन्धोऽस्त्यस्या इति। "अत इनिठनौ।"
५।२।११५। इति इनिः। स्त्रियां ङीप्।) सुरा।
इत्यमरः।२।४।१२३ ॥

गन्धिपर्णः, पुं, (गन्धि गन्धप्रधानं पर्णं पत्रमस्य।)
सप्तच्छदवृक्षः। इति राजनिर्घण्टः॥

गन्धोतुः, पुं, (गन्धः गन्धयुक्तः ओतुः।"ओत्वोष्ठयोः
समासे वा।" इति वार्त्तिं इति अकारलोपः।)
खड्गाग्रः। इति त्रिकाण्डशेषः॥ गन्धौतुश्च ॥

गन्धोत्कटा, स्त्री, (गन्धेन उत्कटा उद्रिक्ता
उग्रा वा।) दमनकवृक्षः। इति राजनिर्घण्टः॥